

Вінницький національний медичний університет ім. М.І.Пирогова

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

В.о.ректора ЗВО

Вікторія ПЕТРУШЕНКО

"31" серпня 2023 року

"ПОГОДЖЕНО"

Завідувач кафедри психіатрії,
наркології та психотерапії

Софія РИМША

"28" серпня 2023 року

СИЛАБУС

обов'язкової навчальної дисципліни

«ПСИХІАТРІЯ, НАРКОЛОГІЯ З ОСОБЛИВОСТЯМИ ДИТЯЧОГО ВІКУ»

Спеціальність	228 Педіатрія
Освітній рівень	Магістр
Освітня програма	ОПП «Педіатрія», 2021
Навчальний рік	2023-2024
Кафедра	психіатрії, наркології та психотерапії
Лектор	-
Контактна інформація	<i>psychiatry@vnmu.edu.ua, вул.Пирогова, 109 (КНП «ВОПНЛ ім.акад. О.І.Ющенка ВОР»), (0432) 507947</i>
Укладачі силабусу	доцент, к.мед.н. Рациборинська-Полякова Н.В. доцент Марункевич Я.Ю.

1. Статус та структура дисципліни

Статус дисципліни	Обов'язкова
Код дисципліни в ОПП та місце дисципліни в ОПП	ОК 40, складова блоку професійної підготовки 1.3
Курс/семестр	4 курс (VII-VIII семестри)
Обсяг дисципліни (загальна кількість годин/ кількість кредитів ЄКТС)	90 годин /3,0 кредити ЄКТС
Структура дисципліни	Лекцій – 8 год Практичні заняття - 50 год Самостійна робота - 32 год В цілому: аудиторні заняття – 64,4%, самостійна поза аудиторна робота – 35,6%
Кількість модулів	2
Мова викладання	українська
Форма навчання	Очна

2. Опис дисципліни

Коротка анотація курсу, актуальність. Предметним напрямком дисципліни є хворобливі зміни психіки з особливостями дитячого віку, етіологія, патогенез, клініка, лікування, профілактика, експертиза та реабілітація осіб з розладами психіки та поведінки в тому числі дитячого та підліткового віку. Курс орієнтований на отримання сучасних знань щодо основних проблем розповсюдженості, формування та профілактики психічних порушень в тому числі в осіб дитячого та підліткового віку; набування студентами теоретичних знань практичних навичок первинної діагностики, лікування, профілактики психічних розладів, психосоціальної реабілітації пацієнтів в тому числі дитячого та підліткового віку з розладами психіки та поведінки, в тому числі обумовлених прийомом психоактивних речовин, необхідних на первинному рівні надання медичної допомоги.

Передреквізити. Для успішного засвоєння дисципліни студенту необхідні знання, отримані в процесі вивчення наступних дисциплін загальної підготовки:

латинська мова та медична термінологія; медична біологія та генетики; медична та біологічна фізика; медична, біологічна та біоорганічна хімія; анатомія людини; гістологія, цитологія та ембріологія; нормальна та патологічна фізіологія; пропедевтика внутрішніх та дитячих хвороб, фармакологія, загальна та клінічна психологія, основи профілактики тютюнопаління, алкоголізму, наркоманії та токсикоманії.

Мета курсу та його значення для професійної діяльності. Метою дисципліни є сформувані базові знання щодо природи розладів психіки та поведінки з особливостями дитячого віку, їх етіопатогенетичних механізмів; вивчити основні поняття та термінологію по дисципліні, класифікації регістрів психічних розладів, психопатологічних симптомів та синдромів; ознайомитися з основами організації психіатричної служби та діючим законодавством щодо надання високоспеціалізованої допомоги; визначити загальні закономірності, клінічні прояви та типи перебігу психічних захворювань; обирати тактику співбесіди та ведення пацієнтів з розладами психіки та поведінки в тому числі дитячого та підліткового віку; навчитись використовувати методи профілактики психічних розладів; визначати тактику ведення осіб з розладами психіки та поведінки; надавати невідкладну медичну допомогу та вивчити основні принципи надання екстреної медичної допомоги при психічних розладах; використовувати методи профілактики вищезазначених розладів з урахуванням особливостей дитячого віку.

Постреквізити. В процесі вивчення дисципліни набуваються знання, необхідні для успішного засвоєння дисциплін професійної підготовки, а саме: клінічної фармакології, епідеміології, клінічної імунології, імунопатології та алергології, інфекційних хвороб,

онкології, внутрішніх та дитячих хвороб, ендокринології, неврології, нейрохірургії, загальної та соціальної гігієни, психіатрії з основами психотерапії в загальній лікарській практиці та інших клінічних дисциплін, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та застосування отриманих знань, умінь та навичок в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Результати навчання.

Після успішного вивчення дисципліни здобувач буде: знати: клініку, діагностику, лікування, профілактику, реабілітацію та експертизу працездатності пацієнтів з розладами психіки та поведінки в тому числі дитячого та підліткового віку; вміти: поставити діагноз розладу психіки і поведінки, на основі сукупності даних обстеження; здатен продемонструвати: знання і практичні навички з дисципліни; володіти навичками: методики обстеження хворого з розладами психіки та поведінки; самостійно вирішувати: питання створення плану обстеження, лікування, реабілітації та експертизи особи з розладами психіки та поведінки з особливостями дитячого віку.

3. Зміст та логістика дисципліни

Модуль 1 Загальні питання психіатрії та наркології, та загальна психопатологія з особливостями дитячого віку.	7 семестр 45 год / 1,5 кредити	Практичне заняття №№ 1-8 Теми для самостійного опрацювання №№ 1-8
Модуль 2 Спеціальна (нозологічна) психіатрія з особливостями дитячого віку.	8 семестр 45 год/ 1,5 кредити	Практичні заняття №№ 9-20 Теми для самостійного опрацювання №№ 9-20

Дисципліна включає 20 тем, які поділені на 2 змістовних модулі, 4 лекції та 25 практичних занять.

Модуль 1. Загальні питання психіатрії та наркології, та загальна психопатологія.

Тема 1. Предмет та завдання психіатрії та наркології, історія розвитку, організація допомоги хворим із психічними порушеннями в тому числі дитячого та підліткового віку. Класифікація психічних розладів та захворювань з особливостями дитячого віку. Основні гіпотези патогенезу. Клінічні форми та типи перебігу.

Тема 2. Порушення відчуттів та сприйняття з особливостями дитячого віку.

Тема 3. Порушення мислення з особливостями дитячого віку.

Тема 4. Порушення емоцій та ефektorної сфери з особливостями дитячого віку.

Тема 5. Порушення пам'яті та інтелекту з особливостями дитячого віку.

Тема 6. Порушення свідомості та самосвідомості з особливостями дитячого віку.

Тема 7. Загальні принципи лікування психічних захворювань і розладів, реабілітація та експертиза хворих з психічними розладами в тому числі дитячого та підліткового віку.

Тема 8. Загальні психопатологічні синдроми.

Модуль 2. Спеціальна (нозологічна) психіатрія.

Тема 1. Ендогенні психічні захворювання. Шизофренія: преморбідні прояви, основні клінічні симптоми, клінічні форми та типи перебігу з особливостями дитячого віку, лікування, профілактика, експертиза хворих.

Тема 2. Афективні розлади: класифікація, біполярний афективний розлад, циклотимія, дистимія, вікові особливості перебігу афективних розладів, лікування, прогноз.

Тема 3. Ендогенно-органічні психічні захворювання: первиннодегенеративні захворювання, психічні розлади судинного генезу.

Тема 4. Епілепсія: основні симптоми, клінічна характеристика пароксизму з особливостями дитячого віку, класифікація епілепсії, епілептичні психози, лікування, невідкладна допомога при епістатусі.

Тема 5. Соматогенні, екзогенні та екзогенно-органічні психічні розлади: екзогенні психічні розлади: психічні порушення в наслідок черепно-мозкових травм та екологічно несприятливих

впливів, психічні розлади при інфекційних захворюваннях позамозкової локалізації, психічні розлади при соматичних та ендокринних захворюваннях з особливостями дитячого віку.

Тема 6. Психогенні розлади, реактивні психози, психосоматичні (соматоформні) розлади, неврози, невротичний розвиток особистості з особливостями дитячого віку.

Тема 7. Розлади особистості: етіологія та патогенез, клінічні форми психопатій, лікувально-корекційні та соціально-реабілітаційні заходи.

Тема 8. Ранній дитячий аутизм, гіперкінетичні розлади у дітей та підлітків.

Тема 9. Психічні та поведінкові розлади внаслідок зловживання алкоголем, наркоманії та токсикоманії, психотичні розлади в наркологічній практиці з особливостями дитячого віку.

Тема 10. Курація, написання історії хвороби.

Тема 11. Захист історії хвороби.

Тема 12. Залік з практичних навичок.

Згідно програми основними видами навчальних занять є: а) лекції; б) практичні заняття; в) самостійна робота студентів; г) консультації

Практичні заняття передбачають теоретичне обґрунтування основних питань теми та засвоєння наступних практичних навичок:

- 1) проведення психопатологічного дослідження осіб з розладами психіки та поведінки в тому числі дитячого та підліткового віку,
- 2) аналізу типової клінічної картини та проведення диференційної діагностики розладів психіки та поведінки з особливостями дитячого віку;
- 3) володіння основними принципами лікування та надання екстреної допомоги при невідкладних станах, реабілітації і профілактики розладів психіки та поведінки в тому числі дитячого та підліткового віку;
- 4) вирішення клінічно-орієнтованих ситуаційних задач, що мають експериментальне, клініко-діагностичне або профілактичне спрямування.

На практичних заняттях студенти оформлюють підготовку до занять у робочих зошитах, формулюють висновки до опрацьованої теми та розв'язують клінічно-орієнтовані задачі та ситуаційні тестові завдання.

Самостійна робота студента передбачає підготовку до практичних занять та опрацювання практичних навичок, вивчення тем для самостійної поза аудиторної роботи, підготовка презентацій, таблиць, опрацювання наукової літератури та написання оглядів з наданих тем для індивідуальної роботи. Контроль засвоєння тем самостійної поза аудиторної роботи здійснюється на практичних заняттях та підсумковому контролі з дисципліни.

Тематичні плани практичних занять, тематичний план самостійної поза аудиторної роботи опубліковані на сайті кафедри.

Маршрут отримання матеріалів: Кафедра психіатрії, наркології та психотерапії/Студенту/Очна форма навчання/ Медицина/ 2 курс/Навчально-методичні матеріали/ або за посиланням <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра психіатрії, наркології та психотерапії #. Доступ до матеріалів здійснюється з корпоративного акаунту студента s000XXX@vnmu.edu.ua.

4. Форми та методи контролю успішності навчання

Поточний контроль на практичних заняттях	Методи: усне або письмове опитування, тестування, електронне опитування, розв'язання ситуаційних задач, проведення лабораторних досліджень, їх трактування та оцінка їх результатів (оформлення протоколу в робочому зошиті)
Підсумковий контроль (заліку 7 семестрі та диф. залік у 8 семестрі) по завершенню вивчення дисципліни	Згідно положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/загальна-інформація/основні-документи)
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, тести, клінічно-орієнтовані ситуаційні завдання, практичні завдання,

5. Критерії оцінювання

Оцінювання знань здійснюється згідно Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/загальна-інформація/основні-документи>)

Поточний контроль	За системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Контроль практичних навичок	За системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Залік (підсумковий контроль)	За 200-бальною шкалою (середня арифметична оцінка за семестр конвертується в бали) Зараховано: від 122 до 200 балів Не зараховано: менше 122 балів (див. Шкалу оцінювання)

Шкала оцінювання дисципліни: національна та ECTS

Шкала оцінювання дисциплін: національна та ECTS			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,9	B	добре	
160-169,9	C		
141-159,9	D	задовільно	
122-140,99	E	задовільно	
121,99-61	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-60	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань студента

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Оцінка «**відмінно**» виставляється здобувачу освіти, який глибоко і всебічно засвоїв теоретичний матеріал, грамотно і логічно його викладає. Він чітко відповідає на нестандартні питання за темою заняття, уміє пов'язати матеріал даної теми з вивченими раніше розділами, що свідчить про опанування рекомендованої літератури та здатність аналізувати вивчений матеріал, а також чітко демонструє значення засвоєних теоретичних знань для практичної медицини

Оцінка «**добре**» виставляється здобувачу освіти, який знає і добре володіє теоретичним матеріалом, грамотно його викладає, не допускає неточностей при відповіді, уміє розкрити тему з позицій її медичного значення та практичного застосування, але при цьому відповіді не виходять за межі підручника, методичних рекомендацій.

Оцінка «**задовільно**» виставляється здобувачу освіти, який знає базові поняття та визначення з вивченої теми, але допускає значні неточності або має труднощі при формулюванні відповіді, не розуміє медичних аспектів теми, не може пов'язати теоретичний матеріал із практикою.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється здобувачу освіти, який не знає теоретичних основ теми, допускає грубі помилки при відповіді, не розуміє базових понять та визначень, не може пояснити значення теоретичного матеріалу для практичної медицини.

Оцінювання виконання практичних навичок під час поточного контролю

Оцінка «**відмінно**» виставляється здобувачу освіти, який, знає хід та послідовність самостійної навчально-дослідницької роботи для виконання практичного завдання, вишукує оптимальні варіанти постановки мікробіологічного експерименту, демонструє правильне виконання необхідних практичних навичок, та вірно з чіткими формулюваннями узагальнень та висновків, оформлює протокол.

Оцінка «**добре**» виставляється здобувачу освіти, який допускає неточності при виконанні мікробіологічного дослідження, але здатний самостійно виявити допущені помилки та може продемонструвати виконання практичної навички в цілому, акуратно оформлює результати досліджень у протокол практичного заняття.

Оцінка «**задовільно**» виставляється здобувачу освіти, який знає основи практичного завдання, але зазнає труднощів при виконанні мікробіологічного дослідження, не може продемонструвати повну правильну послідовність практичних навичок, не може трактувати в повному обсязі результати проведених досліджень, неохайно оформлює протокол.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється здобувачу освіти, який не може продемонструвати виконання практичної навички, зазнає значних труднощів при виконанні мікробіологічних досліджень, порушує порядок виконання практичної роботи, не реєструє хід роботи в протоколі.

Оцінювання виконання тестових завдань та клінічно-орієнтованих ситуаційних задач під час поточного контролю

Оцінка «**відмінно**» виставляється здобувачу освіти, який при проведенні тестового контролю допускається не більше 10% неправильних відповідей (обсяг правильних відповідей 90-100%). Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді на всі питання до тесту.

Оцінка «**добре**» виставляється здобувачу освіти, який під час тестового контролю допускає не більше 20% помилок. (обсяг правильних відповідей 80-89 %). Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді на більшість питань до тесту.

Оцінка «**задовільно**» виставляється здобувачу освіти, який робить помилки не більш, ніж в 40% тестових завдань (обсяг правильних відповідей 60,5-79%). Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань надає правильні відповіді тільки на деякі питання до тесту.

Оцінка «**незадовільно**» виставляється здобувачу освіти, який при тестовому опитуванні правильно розв'язує менше 60% тестових завдань. Під час розв'язання клінічно-орієнтованих тестових завдань не може надати правильні відповіді на питання до тесту.

Оцінювання самостійної роботи студента

Оцінювання самостійної роботи студента здійснюється під час поточного контролю засвоєння тем відповідного змістового модулю на підставі усної відповіді на теоретичне питання, тестування та розв'язання ситуаційних задач з теми для самостійного опанування, оцінювання демонстрації виконання практичної навички згідно практичних цілей певного практичного заняття.

Оцінювання індивідуальної роботи здобувача освіти

За участь у засіданнях СНГ та студентських наукових конференціях з доповідями, написання наукових статей та тез за результатами наукового практичного дослідження або огляду наукових джерел з певної наукової або практичної проблеми, участь та отримання призового місця у вузівському та Всеукраїнському етапах олімпіади з дисципліни, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт тощо студенти отримують додаткові бали.

Нарахування індивідуальних балів здійснюють на підставі Положення про організацію освітнього процесу у Вінницькому національному медичному університеті імені М.І. Пирогова (Вінниця, 2022).

12 балів – додаються до оцінки з дисципліни студенту, який отримав призове місце на міжвузівських олімпіадах з дисципліни або призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт або призове місце на міжвузівській/міжнародній науковій конференції з наявністю друкованої роботи

11 балів – додаються до оцінки з дисципліни студенту, який отримав I місце на внутрішньо-вузівській олімпіаді з дисципліни або I місце на студентській науковій конференції з наявністю друкованої роботи, або приймав участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт

10 балів – додаються до оцінки з дисципліни студенту, який отримав призове місце (II-III) на внутрішньо-вузівській олімпіаді з дисципліни або на студентській науковій конференції з наявністю друкованої роботи; або за участь (без призового місця) міжвузівських олімпіадах з дисципліни або призове місце на міжвузівській/міжнародній науковій конференції з наявністю друкованої роботи.

9 балів – додаються до оцінки з дисципліни студенту, який приймав участь (без призового місця) у внутрішньо-вузівській олімпіаді з дисципліни або студентській науковій конференції з наявністю друкованої роботи

8 балів – додаються до оцінки з дисципліни студенту, який активно приймав участь у роботі студентського наукового гуртка, опублікував друковану роботу за результатами науково-практичного дослідження, але не приймав особисто участь у студентській науковій конференції, підготував стендову доповідь.

6 балів – додаються до оцінки з дисципліни студенту, який приймав активну участь у роботі студентського наукового гуртка.

6. Політика навчальної дисципліни/курсу

Здобувач освіти має право на отримання якісних освітніх послуг, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, статуті університету та порядку надання освітніх послуг, регламентованого основними положеннями організації освітнього процесу в ВНМУ ім.М.І.Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки біобезпеки на практичних заняттях. Інструктаж з техніки біологічної безпеки, безпеки поводження з хімічними реактивами та пальниками, поводження під час сигналу «Повітряна тривога» проводиться на першому практичному занятті викладачем. Проведення інструктажу реєструється в Журналі інструктажу з техніки безпеки. Здобувач освіти, який не пройшов інструктаж, не допускається до виконання практичних робіт.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять. Здобувач освіти повинен бути підготовленим до практичного заняття згідно наведених в методичних рекомендаціях питань, тестові завдання до поточної теми мають бути розв'язані, схеми та таблиці заповнені.

На заняття слід приходити вчасно, без запізнення. Здобувач освіти, який запізнився більше, ніж на 10 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку.

На практичних заняттях студент має бути одягнений в робочу форму (медичний халат, шапочка). Студенти, які не мають робочої форми, не допускаються до заняття.

Здобувач освіти повинен дотримуватись правил безпеки на практичних заняттях та під час знаходження у приміщеннях кафедри.

Під час обговорення теоретичних питань студенти мають демонструвати толерантність, ввічливість та повагу до своїх колег та викладача; при виконанні практичних завдань робоче місце має зберігатись у порядку та бути прибраним після виконання практичної роботи.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті допускається тільки під час електронного тестування або опитування.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни студент має керуватись Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім.М.І.Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/загальна-інформація/основні-документи> / Кодекс академічної доброчесності). При порушенні норм академічної доброчесності під час поточного та підсумкових контролів студент отримує

оцінку «2» та повинен її відпрацювати своєму викладачу в установленому порядку протягом не менш ніж два тижні після завершення курсу.

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, установленому в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmuedu.ua/загальна-інформація/основні-документи>) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри [https://www.vnmuedu.ua/кафедра психіатрії, наркології та психотерапії#](https://www.vnmuedu.ua/кафедра-психіатрії,-наркології-та-психотерапії#)) викладачу, який проводить практичні заняття в групі. Для відпрацювання пропущеного заняття здобувач освіти має відповісти усно з відповідної теми та розв'язати клінічно-орієнтовані завдання.

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (посилання <https://www.vnmuedu.ua/загальна-інформація/основні-документи>). До підсумкового контролю допускаються студенти, які не мають пропущених невідпрацьованих практичних занять та отримали середню традиційну оцінку не менше «3».

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, студент повинен подати спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (<https://www.vnmuedu.ua/загальна-інформація/основні-документи>).

Політика в умовах змішаного навчання. Порядок змішаного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім.М.І.Пирогова (<https://www.vnmuedu.ua/загальна-інформація/основні-документи>). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є Microsoft Team, Google Meets. Порядок проведення практичних занять, відпрацювань та консультацій під час змішаного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри ([https://www.vnmuedu.ua/кафедра психіатрії, наркології та психотерапії](https://www.vnmuedu.ua/кафедра-психіатрії,-наркології-та-психотерапії) / Студенту або [https://www.vnmuedu.ua/кафедра психіатрії, наркології та психотерапії](https://www.vnmuedu.ua/кафедра-психіатрії,-наркології-та-психотерапії) / Новини).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

7. Навчальні ресурси

Навчально-методичне забезпечення дисципліни (методичні рекомендації до практичних занять та СРС) оприлюднено на сайті кафедри. Маршрут отримання матеріалів [https://www.vnmuedu.ua/кафедра психіатрії, наркології та психотерапії](https://www.vnmuedu.ua/кафедра-психіатрії,-наркології-та-психотерапії) / Студенту., Консультації проводять згідно графіку консультацій.

Рекомендована література

Основна

1. Гавенко В.Л., Бітенський В.С. Психіатрія і наркологія. - Київ ВСВ "Медицина", 2015.
2. Гавенко В. Л., Самардакова Р. О., Бачерикова М. Е. Психіатрія та наркологія. - К: Здоров'я, 2015.
3. Герасименко Л.О., Скрипніков А.М., Ісаков Р.І. Психогенні психічні розлади: навчально-методичний посібник. – К.:Медицина, 2021. – 208 с.
4. Кожина Г.М., Мішієв В.Д., Коростій В.І. та ін.; за ред. Г.М. Кожиної, В.Д. Мішієва Дитяча психіатрія: підручник (ВНЗ IV р. а.). – К.:Медицина, 2014. – 376 с.
5. Міщенко Т.С., Підкоритова В.С. Сучасна діагностика і лікування в неврології та психіатрії: довідник лікаря.– К.: Доктор-Медіа, 2015. – 624 с.
6. Напреев О., Сонник Г. Психіатрія і наркологія: підручник для мед. ВНЗ III—IV р.а. – К.:Медицина, 2015. – 422 с.
7. Римша С.В., Рациборинська-Полякова Н.В. Морфо-функціональна та біохімічна природа розладів психіки та поведінки (частина 1): навчальний посібник. – Львів: видавець ФОП Марченко Т.В., 2021.- 212с.

8. Римша С.В., Рациборинська-Полякова Н.В. Пропедевтика психіатрії з основами загальної психології, патопсихології та психопатології: навчальний посібник. – Львів: видавець ФОП Марченко Т.В., 2020.- 520с.
9. Самардакова Г.О. Психіатрія та наркологія: робочий зошит для самостійної роботи студентів стоматологічного факультету// Самардакова Г.О., Зеленська К.О. – Харків, 2019. – 196 с.
10. Чабан О.С., Хаустова О.О., Несторович Я.М. Невідкладна допомога в психіатрії та наркології. Вид. друге, випр. і доп. – Київ: Медкнига, 2015.- 132 с., іл.

Допоміжна

1. Вітенко І.С., Спіріна І.Д.. Психіатричні та психічні аспекти судово-медичної експертизи. - Дніпропетровськ.: АРТ-ПРЕС, 2015.
2. Горго Ю.П, Чайченко Г.М., Маліков М.В. Прикладна психофізіологія людини: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Запоріжжя: 2015. 193 с.
3. Кожина Г.М., Марута Н.О., Юр'єва Л.М. та ін. Психіатрія та наркологія в загальній медичній практиці. – К.:Медицина, 2019. – 344 с.
4. Погорелов І.І., Манаєнкова О.Д. Психіатрія і наркологія. – К.:Медицина, 2018. – 320 с.
- 5.Рациборинська-Полякова Н.В. Система спеціалізованої медикопсихосоціальної допомоги як механізм та засіб ресоціалізації учасників бойових дій./рекомендовано до друку Вченою Радою ВНМУ ім.М.І.Пирогова протокол №10 від 30.05.2019р., 232 с
6. Сонник Г., Скрипніков А. Психіатрія та наркологія. – К.:Медицина, 2021. – 224 с.
7. Спіріна І.Д., Леонов С.Ф. Медико-соціальні аспекти залежності від психоактивних речовин. -Дніпропетровськ, 2015.
8. Хаустова О.О. Лікування резистентної депресії: сучасний стан проблеми та перспективні терапевтичні тенденції//Архів психіатрії. – 2017. – Т.23, №1. – с.11-22.
9. Чабан О.С., Хаустова О.О. Практична психосоматика: депресія. Навчальний посібник. Вид. друге, випр. і доп. – Київ: Медкнига, 2021. – 216 с.
10. Юр'єва Л.М. Психіатрія, наркологія: навчальний посібник. – Львів: видавець ФОП Марченко Т.В., 2020. – 180 с.
11. Caplan. USMLE step 2 CK Internal Medicine Lecture Notes. - NY, 2017.–250 p.
12. Emil Kraepelin. Lectures on Clinical Psychiatry . - NY , 2018. – 322 p.

8. Електронні ресурси:

Електронна адреса сайту університету: <https://www.vnmu.edu.ua/>
 Електронна адреса сайту бібліотеки університету: <http://library.vnmu.edu.ua>
 Всесвітня організація охорони здоров'я <http://www.who.int/en/>
 Центр тестування <https://www.testcentr.org.ua/uk/>
 МОЗ України <https://moz.gov.ua/>
 Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>
 Інтернет сайт кафедри психіатрії, наркології та психотерапії ВНМУ ім. М.І. Пирогова <https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-психіатрії>
 Інтернет сайти, рекомендовані кафедрою студентам для пошуку додаткової інформації з психіатрії та наркології:
<https://www.wpanet.org/> World Psychiatric Association
<http://ulae.org.ua/index.php/uk/> Українська протиепілептична ліга
<https://neuronews.com.ua/ua#gsc.tab=0> Нейронews
<https://cpnp.org/> College of Psychiatric and Neurologic Pharmacists
<https://reference.medscape.com/> Alcoholism Guidelines
<https://cpnp.org/> Treatment Guidelines: Substance Use Disorders
<https://www.fda.gov/> Food and Drug Administration

9. Розклад та розподіл груп по викладачам опублікований на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра психіатрії, наркології та психотерапії/ Студенту).

10. Питання до підсумкового контролю дисципліни опубліковані на веб-сторінці кафедри ((<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра психіатрії, наркології та психотерапії / Студенту).

Силабус з дисципліни «Психіатрія, наркологія» обговорено та затверджено на засіданні кафедри психіатрії, наркології та психотерапії
протокол №_1__, від «28» *серпня* 2023 року

Відповідальні за курс доцент ЗВО **Наталія РАЦИБОРИНСЬКА-ПОЛЯКОВА**

доцент ЗВО **Ярослава МАРУНКЕВИЧ**

Завідувач кафедри психіатрії, наркології та психотерапії

професор ЗВО

Софія РИМША